

Kansalaisjärjestöjen
konfliktinehkäisyverkosto

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2010

Hyväksytty vuosikokouksessa 26.3.2010

TOIMINNAN YLEISTAVOITTEET

Vuoden 2008 joulukuussa Euroopan unionin huippukokouksessa hyväksytyssä Euroopan turvallisuusstrategian (ESS) päivityksessä unioni antaa tunnustusta kansalaisyhteiskunnan toimijoille kriisinhallinnassa. Euroopan ulko- ja turvallisuuspolitiikan syventyessä unioni tarvitsee yhä laajempaa hyväksyntää toiminnalleen. ESS-päivitys antaakin kansalaisjärjestöille entistä paremmat näkymät toimintaan erityisesti siviilikriisinhallinnan parissa.

Vuonna 2010 KATU laajentaa järjestöverkostoaan ja vahvistaa yhteistyötä niiden kanssa konfliktinehkäisyn alalla. Kansalaisjärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan ääntä turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä ja erityisesti siviilikriisinhallinnassa voimistetaan antamalla lausuntoja, osallistumalla siviilikriisinhallinnan neuvottelukunnan ja sen alaisen järjestöjaoksen työhön ja muuhun edunvalvontatyöhön suhteessa päätöksentekoinstituutioihin.

Toimintavuoden aikana KATU tekee entistä painokkaammin mediatyötä, jotta inhimillisen turvallisuuden käsite avautuu laajalle yleisölle. Kaiken turvallisuuspoliittisen toiminnan ja ajattelun keskipisteenä on oltava ihminen ja hänen tarpeensa. Turvallisuuspolitiikan tulee perustua konfliktien ennaltaehkäisyyn ja kriisien hallitsemiseen siviilivoimin – vasta viime kädessä on turvauduttava sotilaallisiin toimiin. Toimintavuoden aikana nostetaan keskusteluun myös ”turvallistamisen” käsite: ajatus niin sanotuista uusista turvallisuusuhkista ja laajasta turvallisuudesta ei saa johtaa siihen, että kaikkiin uhkiin varaudutaan sotilaallisin strategioin ja keinoin, vaikka sinänsä siviili- ja sotilaallisia kriisinhallintatoimintoja tuleekin koordinoida paremmin.

KATUN TOIMINNAN PÄÄALUEET

1. KANSALAIJÄRJESTÖJEN SIVIILIKRIISINHALLINNAN KOORDINAATIO

KATU näkee siviilikriisinhallinnan myös konfliktinehkäisynä, jossa siviilivoimin pyritään hallitsemaan konfliktia, estämään sen laajentumisen ja jälleenrakentamaan konfliktialuetta tavalla, joka edesauttaa pysyvän rauhan aikaansaamista. KATU pyrkii edistämään siviilikriisinhallinnan käyttöä kriisinhallinnan ensisijaisena välineenä ja korostaa kansalaisyhteiskunnan roolia tässä toiminnassa.

Vuonna 2010 KATU keskittyy seuraavaan siviilikriisinhallinnan alalla:

- Vuoden aikana vaikutetaan eurooppalaisten verkostojen kautta kehitykseen Euroopan unionin siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan koordinaation ja yhteistyön alueella. Tavoitteena on estää siviilikriisinhallinnan strategisen suunnittelun liukuminen sotilasstrategien käsiin kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan nimissä.
- EU-tasolla jatketaan yhteistyötä EPLOn ja EN.CPS:n kanssa vaikuttamistyössä, jotta Euroopan unionin ulkosuhdehallinnossa konfliktien ehkäiseminen ja rauhanrakentaminen saavaat mahdollisimman vahvan aseman ja jotta näihin tehtäviin palkattavilla henkilöillä on kokemusta siviilikriisinhallinnasta.
- EU-tasolla toimitaan siten, että siviilien kriisinhallintakoulutuksen mahdollisuuksia lisätään ja siviilien määrää EU-missioissa kasvatetaan. Missioiden seuranta tulee lisätä.
- Koulutuksessa jatketaan yhteistyötä Kuopion kriisinhallintakeskuksen CMC:n kanssa. Keväällä 2010 järjestetään jo perinteeksi muodostunut tutustumismatka Kuopioon ja syksyllä korkeatasoinen seminaari inhimillisestä turvallisuudesta yhteistyössä CMC:n kanssa.
- Vuoden 2010 aikana järjestetään perus- ja jatkokoulutusta KATUn yhteistyöjärjestöjen konfliktinehkäisystä kiinnostuneille jäsenille. Koulutus järjestetään mielellään yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa.

2. PIENASETOIMINTA

Maailmassa arvioidaan olevan noin 600 miljoonaa pienasetta, joista osa kiertää konfliktialueilta toisille. Aseellinen väkivalta, ihmisoikeusloukkaukset, sota ja köyhyys ovat monilla alueilla kietoutuneet toisiinsa. Aseellisesta väkivallasta kärsivät eniten siviilit. Aseet eivät pelkästään tapa ja vammauta miljoonia ihmisiä, vaan lisäävät koko yhteiskunnan turvattomuutta. Pakolaisuus, siviileihin kohdistuvat terroriteot ja lapsisotilaiden käyttö ovat ilmeisimpiä esimerkkejä vastuuttoman asekaupan seurauksista. Toiminta kansainvälisen asekaupan valvonnan tehostamiseksi on oleellinen osa konfliktinehkäisytyötä.

Vuonna 2010 KATU keskittyy seuraavaan pienasekysymyksissä:

- IANSAn ja Control Arms –kampanjan puitteissa pyritään yhteistyössä kumppanijärjestöjen kanssa edistämään kansainvälistä ATT-prosessia, jonka tavoitteena on luoda yhteisiä sääntöjä kansainvälisiä aseviennille.
- Kevään 2010 aikana tuotetaan artikkeli Euroopan asevientä käsittelevään ”mustaan kirjaan”, jonka käytännön toteutuksesta vastaa Saferworld.
- Syksyllä osallistutaan IANSAn, EU:n puheenjohtajamaan ja COARMin perinteeksi muodostuneeseen seminaariin ja kokoukseen.
- Oslossa huhtikuussa pidettävää vuosituhattavoitteiden toteutumista tarkastelevaa kokousta seurataan tarkkaan.
- Seurataan Ykn pienaseprosessia (UN Programme of Action) ja tiedotetaan suomalaisille järjestöille sen puitteissa tapahtuvasta toiminnasta.
- Seurataan Eun asevientisäännösten (EU Code of Conduct) toimivuutta ja osallistutaan eurooppalaisten järjestöjen (mm. ENAAT) työhön säännösten edelleen kehittämiseksi.

3. INHIMILLISEN TURVALLISUUDEN PROJEKTI

KATU aloitti vuonna 2007 inhimillisen turvallisuuden projektin. Professori Mary Kaldorin johtama inhimillisen turvallisuuden tutkimusryhmä luovutti uuden raporttinsa "A European Way of Security - The Madrid Report of the Human Security Study Group comprising a Proposal and Background

Report" pääsihteeri Solanalle Madridissa 9.11.2007. Vaikka keskustelu inhimillisestä turvallisuudesta on elänyt asiantuntijoiden keskuudessa niin Suomessa kuin Euroopan unionissa, käsitteen merkitys on jäänyt laajemmissa piireissä hämäräksi. KATU julkaisee vuonna 2010 suomenkielisen kirjan inhimillisen turvallisuuden arjen ulottuvuuksista ja myönteisistä käytännön esimerkeistä sekä pyrkii lisäämään erityisesti mediakontaktejaan, jotta myös journalistit tottuisivat ajattelemaan turvallisuutta laajemmin, ei vain valtiollisen ja sotilaallisen turvallisuuden kautta.

Vuonna 2010 KATU keskittyy seuraavaan:

- Julkaistavan kirjan toimittamiseksi perustetaan ohjausryhmä.
- KATU vaikuttaa eurooppalaisissa verkostoissaan siten, että Euroopan unioni panee toimeen inhimillisen turvallisuuden koulutusta. Tässä tavoitteessa toimitaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä Kuopion kriisinhallintakeskuksen kanssa.
- Suomalaisille toimittajille KATU järjestää yksipäiväisen seminaarin inhimillisestä turvallisuudesta mahdollisesti yhteistyössä 1325-verkoston kanssa. Mikäli resursseja on, järjestetään toimittajille myös koulutusta, johon kutsutaan esimerkiksi Mary Kaldor tai Mary Martin LSE:stä tai joku muu ulkomainen asiantuntija.
- Maailma kylässä -festivaalilla 29.-30.5. KATUlla on oma teltaosasto inhimillisen turvallisuuden teemalla ja ainakin kaksi 15 minuutin pituista slottia lavoilla. KATUn kirja julkaistaan festivaalilla.
- Inhimillisen turvallisuuden teemasta järjestetään Helsingin yliopistossa korkeatasoinen seminaari joko viikko ennen tai jälkeen festivaalin.

4. KEHITYS JA TURVALLISUUS

Kehitys ja turvallisuus liittyvät toisiinsa; ilman toista ei ole toista. Aseelliset konfliktit lisäävät ihmisten turvattomuutta ja estävät kehitystä; investoinnit asevarusteluun ovat monissa hauraissa valtioissa isompia kuin investoinnit terveydenhuoltoon ja koulutukseen yhteensä. Kehitysyhteistyö on yksi suurimpia välineitä konfliktien ehkäisemiseen. Kehityspolitiikassa tulee kiinnittää enemmän tarkastella avun ohjaamista konfliktien estämiseen kestävästä kehityksen turvaamiseksi.

Vuonna 2010 KATU keskittyy seuraavaan:

- Verkoston jäsenjärjestöjä pyritään innostamaan aktiiviseen keskusteluun ja toimintaan kehityksen, konfliktien ja turvallisuuden välisestä vuorovaikutuksesta. Toimintavuoden aikana nousee esiin pyrkimys rahoittaa kriisinhallintaa kehitysvaaroista ja KATU pyrkii yhteistyössä muiden alalla toimivien suomalaisten ja eurooppalaisten järjestöjen kanssa estämään tällaiset pyrkimykset.
- KATU jatkaa yhdessä Kehys ry:n kanssa turvallisuuden ja kehityksen problematiikan avaamista yhteisessä työryhmässä ja tekee vaikuttamistyötä Suomessa tarpeen mukaan päätöksentekijöiden keskuudessa.

5. KONFLIKTINEHKÄISYPROJEKTI

KATU tukee kansalaisjärjestöjen konfliktinehkäisytyötä konfliktialueilla. Vuonna 2006 käynnistyi kaksivuotiseksi aiottu konfliktinehkäisyprojekti Itä-Timorissa. Itä-Timorin levottomuuksien vuoksi projekti viivästyi ja se saatiin KATUn osalta päätökseen syksyllä 2009. KATU on valmis auttamaan itätimorilaisia kumppaneitaan jatkorahoituksen hankkimiseen Itä-Timorin ”katulle” eli konfliktinehkäisystä kiinnostuneiden järjestöjen verkostolle.

Vuonna 2010 KATU:

- Selvittää mahdollisuuksia uuden konfliktinehkäisyprojektin käynnistämiseen joko yhteistyössä jonkin suomalaisen kansalaisjärjestön kanssa, jolloin KATUn rooli olisi enemmän asiantuntijuuden tarjoaminen tai omana projektina. Toimintavuonna harkitaan projektia Kaukasuksella tai sen lähialueilla, poliittisesta tilanteesta riippuen.

6. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

KATU on European Peacebuilding Liaison Officen (EPLO) ja European Network for Civil Peace Services (EN.CPS) –verkoston jäsen sekä mukana European Platform for Conflict Prevention –verkostossa sekä Global Partnership for the Prevention of Armed Conflict –hankkeessa.

Vuonna 2010:

- osallistutaan EU-puheenjohtajuuksien ja EU-instituutioiden järjestämiin siviilikriisinhallintaan ja konfliktinehkäisyyn liittyviin kokouksiin. Erityishuomio annetaan ESDP-missioiden toiminnalle, erityisesti Afganistanissa ja Bosniassa.
- KATU osallistuu eurooppalaisten kattojärjestöjen vuosikokouksiin ja muihin edunvalvontakokouksiin käytettävissä olevien resurssien mukaan.

7. KOULUTUS JA SEMINAARIT

KATU on järjestänyt konfliktinehkäisyn perus- ja syventävää koulutusta vuodesta 2003 alkaen. Kurssien tavoitteena on antaa johdanto konfliktinehkäisyyteen ja siviilikriisinhallintaan, peruskäsitteisiin ja kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksiin toimia konfliktialueilla. Kurssin tavoiteryhmänä ovat kansalaisjärjestöjen konfliktialueilla jo työskentelevät / konfliktialueille lähdessä olevat työntekijät. Myös ministeriöiden virkamiehet ovat osallistuneet vuosien mittaan aktiivisesti koulutustilaisuuksiin.

Vuonna 2010 KATU järjestää seuraavaa konfliktinehkäisykoulutusta:

- Konfliktinehkäisyn peruskurssi
- Konfliktinehkäisyn syventävä kurssi konfliktinehkäisystä kokemusta jo saaneille henkilöille, mielellään yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa.
- Inhimillisen turvallisuuden koulutusta journalisteille joko seminaarin ja/tai kurssin muodossa resursseista riippuen ja mahdollisesti yhteistyössä 1325-verkoston kanssa.

8. TIEDOTUS JA MATERIAALITUOTANTO

KATUn uusia kotisivuja kehitetään jatkuvasti informatiivisempaan suuntaan ja vastaamaan entistä paremmin kasvaneeseen mielenkiintoon konfliktinehkäisyyttä ja siviilikriisinhallintaa kohtaan. Ajankohtaismateriaalin tarjontaa kotisivuilla lisätään merkittävästi. KATU tiedottaa mahdollisuuksien mukaan kansalaisjärjestöjen ja -verkostojen toiminnasta ja kannanotoista päätöksentekijöille, erityisesti siviiliriisinhallinnan neuvottelukunnan kautta. KATUn sähköinen uutiskirje lähetetään tilaajille vähintään kerran kuukaudessa.

9. HALLINTO JA TALOUS

KATUn kolmena viime vuonna (2008, 2009 ja 2010) saama valtionapu on mahdollistanut ainoastaan yhden kokopäiväisen työntekijän palkkauksen. Valtionavun pieneneminen aiemmasta on johtanut väistämättä myös koulutustoiminnan kaventumiseen.

Inhimillisen turvallisuuden tiedotushankkeeseen KATU sai ulkoasianministeriöltä erillisen määrärahan.

Toimintavuoden aikana toimistoon tarvitaan toinen työntekijä, jotta KATU pystyy palvelemaan kaikkia yhteistyötahojaan paremmin ja allokoimaan varoja paitsi palkkaukseen, myös koulutukseen ja koulutusmateriaalin tuotantoon.

Korkeampi valtionavustus mahdollistaisi myös seurantatutkimuksen tekemisen yhteistyössä eurooppalaisten verkostojen kanssa siviilikriisinhallintaoperaatioiden ja -koulutuksen etenemisestä ja kansalaisyhteiskunnan näkemysten toteutumisesta Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.

KATUn toimintaa ohjaa 10-henkinen ohjausryhmä, joka valitaan KATUn vuosikokouksessa. Ohjausryhmän jäsenet ovat keskeisten yhteistyötahojen edustajia.